

Міністерство освіти і науки України
Національний університет біоресурсів і природокористування України
Асоціація Страховий бізнес (Україна)
Варшавський університет наук про життя (Республіка Польща)
Луганський національний університет імені Тараса Шевченка (Україна)
Національний НП Праці та соціального захисту (Румунія)
Національний університет водного господарства та природокористування (Україна)
Національний університет харчових технологій (Україна)
Словацький університет сільського господарства в Нітрі (Словаччина)
Уманський національний університет садівництва (Україна)
Університет Менделя в Брно (Чеська Республіка)
Університет Міссурі (США)
Університет Фоджа (Італія)

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції
«ФІНАНСОВО-КРЕДИТНЕ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ»

з нагоди святкування 50-річчя кафедри статистики та економічного аналізу, 30-річчя кафедри фінансів та 25-річчя кафедри банківської справи та страхування

5-6 жовтня 2023 року
Київ, Україна

УДК 336.77:657.1:338.246.8(447)

Редакційна колегія:

Діброва А.Д., Негода Ю.В., Жарікова О.Б., Макарчук О.Г.

Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 5-6 жовтня 2023 р. Київ: НУБіП України, 2023. 608 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансово-кредитне та обліково-аналітичне забезпечення післявоєнного відновлення економіки України» з нагоди святкування 50-річчя кафедри статистики та економічного аналізу, 30-річчя кафедри фінансів та 25-річчя кафедри банківської справи та страхування (5-6 жовтня 2023 року, м. Київ), у яких розглядаються питання присвячені проблемам фінансово-кредитного та обліково-аналітичного забезпечення післявоєнного відновлення економіки України. У збірнику також розглянуті питання фінансово-кредитних важелів економіки нашої держави, стан, проблеми та перспективи використання у повоєнній відбудові України, стратегія розвитку аграрних формувань в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення: обліково-аналітичний аспект, економічні виклики розвитку України в умовах післявоєнного відновлення.

Матеріали конференції подано в авторській редакції.

УДК 336.77:657.1:338.246.8(447)

© Автори статей, 2023

© НУБіП України, 2023

Власюк С.А.

*кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Уманського національного університету садівництва, м.Умань, Черкаська область, Україна
ORCID ID: 0000-0002-3416-3444*

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОСТРАХУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Широкомасштабне вторгнення в Україну серйозно вплинуло на страхову діяльність, різних галузей, таких як морський транспорт, авіація, кібернетика, кредитування, порушення ланцюгів поставок, страхування аграріїв, майна та особистих збитків. Роль і місце вітчизняного ринку страхування знаходиться на стадії активного розвитку, яка передбачає певний перелік проблем. Ринкова трансформація економіки зумовлює підвищення ролі страхового ринку, визначає необхідність створення дієвої системи страхового захисту з метою забезпечення стабільності розвитку та ефективності економічних відносин, підвищення рівня життя населення, соціальної стабілізації. Перед страховими компаніями виникає дуже багато викликів, які потребують якнайшвидшого вирішення.

Як одна з основних складових національної економіки України, сільське господарство є одним із основних фінансових джерел економіки від експортних надходжень. У свою чергу агрострахування є важливим інструментом у системі земельної політики. Непередбачуваність природних умов та мінливість обсягів збору врожаїв є основними факторами, що впливають на рівень доходів сільськогосподарських товаровиробників. Продукція страхування допомагає мінімізувати наслідки несприятливих обставин і подій. Проте, навіть завдяки стрімкому розвитку аграрного сектора, агрострахування займає низьке місце в загальній системі страхування. Сільгосптоваровиробники охочіше страхують техніку, ніж саму продукцію, особливо зараз.

На сьогодні страхування сільськогосподарської продукції може бути тільки добровільним. На це прямо вказується в п.22 ст.6 Закону України «Про страхування» [1] та п. 3.22 Характеристики та класифікаційні ознаки видів добровільного страхування [2]. Сільгосптоваровиробник приймає рішення про

доцільність страхування, спираючись виключно на свою оцінку ризиків, страх втратити урожай і на свої фінансові можливості.

Доцільно також згадати в цьому контексті про участь держави в питаннях агрострахування. В Україні запроваджується система страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України «Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою» від 24.07.2021 року [3]; Постанова КМУ «Про затвердження Порядку надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції» від 12.02.2022 року [4].

Державна підтримка у даній сфері є надзвичайно важливою, адже агровиробництво є вразливим до навколишніх умов. Страхування майбутнього врожаю могло б значно зменшити ризики для аграрного бізнесу. На жаль, у нашій країні, відповідно до статистики, застрахованими є лише трохи більше 5% земель сільськогосподарського призначення. Коли ми порівнюємо український ринок із міжнародним, то лідером в агрострахуванні є США – 90% господарств застраховані. Навіть, з наявністю державної підтримки та програм страхування, воєнне сьогодні вносить свої корективи [5].

Окупація великої частини аграрної території країною-окупантом, перешкоджання посівам, обстріли полів з неприбраним урожаєм, пожежі все це є великою проблемою для аграріїв. Введення воєнного стану напругу вплинуло на страхову діяльність аграрної сфери. Так, якщо страховий випадок стався в період дії воєнного стану, то страхова компанія не звільняється від своїх зобов'язань перед клієнтом, але може бути застосований інститут форс-мажору.

28 лютого 2022 року Торгово-промисловою палатою України було опубліковано лист щодо засвідчення форс-мажорних обставин у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України. У випадку настання форс-мажорних обставин, це може бути підставою для звільнення страхової компанії від відповідальності за невиконання страхового відшкодування тільки за умови, якщо форс-мажорні обставини та саме невиконання мають зв'язок.

Відповідно, страхова компанія не може відмовити у здійсненні страхової виплати посилаючись виключно на те, що в Україні введено воєнний стан.

Страхові відшкодування відбуваються лише через наявність страхового випадку. Страховий випадок визначається договором або законом. Тобто, якщо договором передбачений такий страховий випадок, як «школа, вчинена бойовими діями», то виплати звичайно будуть. Але, зазвичай, шкода, яка завдана у результаті бойових дій не визначається страховим випадком.

Отже, можна зробити висновок, що інститут агрострахування в Україні тільки запроваджується, попит на агрострахування лише зростатиме. Це є ефективним захистом агробізнесу. У найближчі часи це стане важливим та обов'язковим питанням. Для цього страховим компаніям потрібно відповідати вимогам такого попиту, намагатися задовольняти потреби своїх клієнтів в аграрній сфері й повертати довіру. Товаровиробникам потрібно бути уважним у цій сфері та відразу реагувати на зміни, так як агропромисловий інститут є дуже специфічним та залежним від нових тенденцій.

Список використаних джерел

1. Про страхування: Закон України від 7 березня 1996 року № 85/96-ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Характеристика та класифікаційні ознаки видів добровільного страхування : Розпорядження від 09.07.2010 № 565. Міністерство юстиції України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1119-10#Text>

3. Про особливості страхування сільськогосподарської продукції з державною підтримкою: Закон України від 24.07.2021 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T124391?an=1>

4. Про затвердження Порядку надання державної підтримки страхування сільськогосподарської продукції : Постанова КМУ від 9 грудня 2021 р. N 1342.
URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/KP211342?an=1>

5. Величко А. Як працює агрострахування в Україні. URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/214109_yak-pratsyu-agrostrakhuvannya-v-ukran